Anul II Nr. 23

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
BUCUREŞTI
Str. Popa Petre, 42 Etaj III
Telefon 2.33.55

ÎNVIEREA

SAPTAMÂNAL DE POLITICA ŞI CULTURA ROMÂNEASCA

DUMINICA 30 MARTIE 1941

DIRECTOR
TOMA VLĂDESCU

ABONAMENTE
Pentru particulari 200 lei pe an
Pentru autorităţi 1000 lei pe an

Inscris la Tribunalul Ilfov Registrul periodicelor sub Nr. 93/940

Ce aşteaptă Ţara dela Generalul Antonescu
Ce aşteaptă Generalul dela Ţară

Unitatea Romanească

Prima discuţie: Plutocraţia.

de TOMA VLĂDESCU

Am citit ultimul discurs al Generalului, rostit deunăzi, cu prilejul ceremoniei din piaţa Victoriei, — şi într'o ţară de atât sacrificiu, înnecată de atâta plâns românesc, accentul patetic al Conducăorului aducea cuvântul răzbunător care zace în fiecare din noi, ca un strigăt împotriva destinului. In ultimul sfert de veac, nu a fost poate Ţară mai jertfită, nici mai chinuită decât a noastră!

Lovită în lăuntru, lovită şi surpată de atâţi mizerabili cari în ultimele două decenii au ştiut să uzurpe toate posturile de comandă, pradă astăzi chiar nedemnităţii unora dintre noi, — cum să ne mirăm atunci de jaful pe care l-am văzut la hotare, caşicând pentru atâta dezordine trebuia într'adevăr să cunoaştem cele mai amare pedepse!

Generalul Antonescu a venit din umbra captivităţii lui, în ceasul grozav în care nu mai era pur şi simplu NIMENI, şi când nu mai era aproape nimic de făcut! Sau atunci nu mai era poate decât să urcăm din nou, învinşi şi răniţi, un drum atâta de coborit... Sunt numai şease sau şeapte luni, dar amintirea zilelor negre încă nu ne-ar putea părăsi. Iată atâta lume lovită de moarte, câţiva nemernici apoi cari credeau că pot să privească peste hotare — ei mai încearcă şi astăzi s'o facă! — iată această Ţară în sfârşit care nu mai ştie în cine, cum, şi pe cine să creadă... Ce să spui mai întâi acestei lumi fără nădejdi? Cum să repari mai ales atâtea răni care au rămas deschise,... care nu se mai pot vindeca! Intr'o zi depărtată şi alta, Istoria indiferentă, bună soră cu Timpul, va avea să privească inima noastră zdrobită — iar prin atâta confuzie care se petrece cu anii, din depărtatele perspective nu va mai putea să se vadă decât un singur om, care luminează peste dezastre, şi îşi duce crucea lui, predestinat martir, peste tot calvarul zilei de azi...

Desigur! Ministrul, conducătorul acestor ceasuri sumbre, n'ar mai avea cum să semene cu solemnul demnitar de până mai ieri, care nu guverna decât atâta de dulce şi vesel, trecând dintr'un banchet într'altul, primind grave audienţe încărcat de inexistente răspunderi —, şi atent tot timpul, atent mai ales la cea mai fotogenică poză pentru armate de fotografi!

Dar Conducătorul de azi n'ar mai putea să aibă alt sens decât al omului răstignit... S'au dus plăcerile comode ale Preşedenţilor de consiliu! Dar un om;.. un om pe care îl captivează un vis. Şi aşa l-am văzut totdeauna pe General, ca şi odată când am putut să-l cunosc mai mult, proectat aproape pe un fond de dramă, în sobra lui hotărîre — dar liberând par'că de pe acum, din verzile lui priviri, acel „parfum de tristesse" pe care Poetul ştia că îl dă

La cueillaison d'un Rêve au coeur qui l'a cueilli

El s'a înclinat deunăzi în faţa acestor soldaţi martiri ai ultimelor dezordini şi a ştiut să răsplătească o luptă care s'a dat „pentru Ţară şi pentru Rege, pentru hotare şi pentru ogoare, pentru ordine şi pentru linişte, pentru libertate şi pentru proprietate". Admirabilă chemare la adevăr, aceste cuvinte care rezumă o întreagă sinteză românească probabil!

Ce am putea să ne apărăm mai mult? Dar lucrurile astea toate, în sfârşit, cum ni le vom putea apăra?... Ştim desigur locul deschis al marilor respiraţii unde va trebui s'ajungem — dar pe unde vom dibui aceste ieşiri şi care sunt drumurile pe care vom merge? In turnul lui ridicat, ca să poată privi pretutindeni — glasurile noastre, Conducătorul nu vrea decât să le-audă. Dar de câte ori strigătul negru al străzii acoperă glasul adevărat — şi de câte ori aceste adevăruri chiar nu apar răstălmăcite şi strâmbe ca să nu se mai poată pricepe nimic!

Ce este „Unitatea"?

Am vrea să spunem acum desigur marele cuvânt al unităţii naţiei, am vrea să strigăm deopotrivă şi adevărul marilor împăcări necesare... Dar câţi nu se găsesc astăzi încă să aducă picătura lor de venin, — şi câţi nechemaţi mai ales nu vin în această „unitate", care nu-i mai poate primi! Câtă apă dulce nu se face în atâtea gazete, din aceste grave cuvinte care în ceasul ăsta ar trebui să fie însăşi vieaţa şi sângele nostru! Religia în care să credem...

UNITATEA naţiei desigur — de ea am vrea să vorbim acum, fiindcă este lucrul cel dintâi pe care Ţara îl aşteaptă dela conducător. Dar atunci s'o cunoaştem mai bine, — fiindcă numai astfel ne vom pricepe s'o facem.

Să lăsăm fireşte la o parte pe atâţi activi ideologi, cari vin, astăzi ca şi ieri, cu buzunare mereu flămânde, să participe la o „Unitate" pe care niciodată n'au cunoscut-o!

De plutocraţi vom vorbi astăzi — acesta este primul capitol al marei discuţii pe care o începem.

Dar să ştim atunci că această unitate, este un cuvânt dintre cele mai grele din câte putem rosti, că ea impune o adevărată întoarcere la temeiurile dintâi, la rosturile esenţiale care rezumă Societăţile noastre. Ce înseamnă „unitate" şi ce ne-a putut uni?

Omul ar fi vrut desigur să trăiască exclusiv puternic şi liber — în această maximă libertate pe care e sigur că nici astăzi n'a renunţat să şi-o vrea. Dar vieaţa nu lasă nimic perfect liber — şi nimic întreg! Omul acesta a văzut uşor, că avea nevoe de „altul" — avea nevoe, cum zice un filozof din timpul nostru, să uzurpe „dans le coeur et dans la vie d'autrui"... Acestui „altul" însă el trebuia atunci să-i dea neapărat echivalentul exact al bunurilor şi serviciilor pe care le luase — ca să poată trăi! Şi trebuia să i le dea, fiindcă la rândul lui şi acest „altul" trebuia să trăiască... Iar el însuş nu dăduse decât ca să poată primi! O naţie atunci nu este numai legătura de sânge pe care o găsim dela Ihering până la Fustel de Coulanges, — dar este poate în aceeaşi măsură, este deopotrivă un schimb adânc de proprie vieaţă şi de servicii aproape imemorabile. Ne-am ajutat între noi în marile adversităţi ale vieţei, ne-am „dat" unii altora — şi numai aşa am putut să durăm, numai aşa, din marea confusie, rând pe rând şi una câte una, o „naţie" s'a putut defini. Dacă nu ar fi aşa dar contractul — iluzie, de care ne vorbeşte Rousseau, se poate aminti totuşi de acest „acord primordial" pe care un [...]edslob de pildă, şi cu el atâţi [...]meriţi jurişti îl văd rezumând încă dela început toate vieţile noastre organizate.

Aceasta e naţia desigur — dar aceasta e unitatea ea însăşi: acest implacabil echilibru pe care cu toţi îl servim, aceste raporturi juste... Această întrepătrundere a vieţilor noastre înseşi, procesul acesta în al cărui joc armonios fiecare din noi primeşte desigur — dar primeşte în aceeaşi măsură şi în acelaş timp în care el însuşi „dă" şi „se dă"!

Lucrul acesta ne-a făcut să ne „unim" — unitatea noastră — să nu mai fim decât „unul" în adevărul profund al marelui corp naţional. Dar sunt lucruri pe care era bine să le ştim fireşte, înainte de a vârtura în colţuri de gazetă şi la toate răspântiile, atâtea sonore deziderate şi atâtea interesate frazeologii...

Unitatea noastră, s'o spunem cu un cuvânt, e CINSTEA cu care am trăit în necesitatea naţiei, în acordul ei necesar. CINSTEA într'adevăr — la ea revenim mereu, — cuvânt unic şi care rezumă tot! Am fost „necinstiţi" — şi nu mai vorbim de unitate! — atunci de pildă când refuzând noi înşine „să ne dăm", ne-am priceput în schimb să luăm dincolo de adevăr şi dincolo de măsura justă care definea raportul nostru în valoarea corpului naţional. Am „trişat" desigur trăind această vieaţă injustă, am viciat acordul care ne „uneşte" pe toţi, am uitat că „altul" trebue să trăiască deopotrivă cu noi, am „luat" fără să „dăm", am furat, am fost NECINSTIŢI! Ne-am exclus din comunitatea naţiei, şi fără îndoială din „unitatea" ei — pe care noi înşine am lovit-o întâi...

Şi iată astfel o primă categorie a celor excluşi... Şi poate în atâta confuză protestare care agită astăzi sufletul neamului, iată deopotrivă primul strigăt, de revoltă, de apărare, pe care Ţara îl trimite Conducătorului.

Dar aceste adevăruri se cade să le coborîm printre noi, să le dăm astfel o vieaţă fecundă.

Plutocraţia a rupt unitatea Naţiei

Şi iată atâţi fericiţi monştri cari nu-şi mai cunosc proprietăţile, cari dorm cu obezitate pe minele lor de cărbuni, de aur sau de petrol, sau atâţi norocoşi cetăţeni cari din câştiguri normale n'ar fi avut cum să-şi facă palate, nici atâtea somptuoase vile, nici latifundiile pe care le au... Toţi ăştia au fost directori de case autonome, preşedinţi de mari societăţi, au fost miniştri poate — şi încă vor să mai fie!

Dar noi n'am mai putea să-i vedem nici măcar în formula Statului nostru cinstit. Şi nici desigur în comunitatea lui. Se exclud într'adevăr — noi o vom spune simplu... — se exclud fără scăpare toţi aceia ale căror averi, chiar dacă se justifică legal, sunt totuş disproporţionate cu posibilităţile normale de câştig ale unei profesiuni exercitate onest. Toţi aceia cari AU PUTUT primi în patrimoniul lor — chiar „cinstit", sau mai bine zis: chiar legal! — sume care sfidează totuş atâta sărăcie şi atâta mizerie comună!

Dece? Dece... Vor fi mulţi cari încă nu vor pricepe — şi mai mulţi desigur aceia cari nu vor vrea să priceapă... Dar noi le vom explica tuturor! Ţara asta într'adevăr n'a suferit până astăzi mai mult decât de această indiferenţă, de această lipsă de solidaritate, de jaful pe care un pumn de piraţi l-au organizat legal, ca să-i sugrume toată bogăţia şi tot capitalul ei de iubire. De aici s'au îndujmănit „generaţiile" şi au început să ridice capul atâtea anarhii care altfel nu s'ar fi cunoscut la noi!

Şi aş vrea mai întâi să spun că „legal" şi „cinstit" nu e totdeauna un lucru acelaş — şi nu e tot una. Lumea veche cunoaşte bine o destul de largă categorie de foarte „onorabili" indivizi, cari s'au încadrat perfect în marginile legii — ale unor „legi" de altfel pe care EI le-au făcut! (şi pe care astfel le-au făcut fără CINSTE) — la adăpostul cărora însă ei au putut realiza uluitoare beneficii incompatibile fără îndoială cu aportul şi cu activitatea lor. Este toată plutocraţia noastră — este tot „clubul miliardarilor" care conduce!

Este „legal" desigur dacă atâţi dregători de pe vremuri şi-au aprobat prin „lege" — prin legile LOR! — cheltueli de reprezentare, fonduri de dispoziţie şi nu mai ştiu ce alte jetoane... Este „legal" fiindcă într'adevăr forma există, — există o lege! DAR ESTE CINSTIT? Cine ar îndrăzni să ne-o spună!

In materia noastră, cinstea, am văzut, este proporţia şi raportul just al cetăţenilor în conlucrarea lor pentru fiinţa Statului, este echitatea, este caritatea chiar — şi, dacă nu dăruirea, în orice caz echivalentul just al unor servicii prestate. Şi totul în raport cu posibilităţile comunităţii naţionale. Altfel înseamnă că ai trăit o vieaţă de unul singur fără sensul acestei comunităţi — fără conştiinţa solidarităţii ei, pe care ai spart-o şi ai jefuit-o... legal. Şi în a cărei „unitate" astfel nu te mai poţi cuprinde...

Te-ai acoperit într'adevăr prin „lege"! Dar dacă-ţi pui pe capul chel o frumoasă perucă, nu înseamnă cu asta că eşti mai puţin pleşuv...

Noi vom desgoli aceste cranii sălbatice! Şi în unitatea naţiei, această plutocraţie, aceşti piraţi, nu vor mai putea să pătrundă.

Alte figuri suspecte...

Dar să fie oare numai ei, aceşti foşti demnitari numai, sau numai aceşti preşedinţi şi directori de regii autonome sau alte instituţii de Stat? Ar fi să ne facem iluzii. Iată deopotrivă şi atâţi radioşi liber—profesionişti cu destul de suspecte figuri — dar cu averi tot atât de suspecte... Cum le au? Cum le-au făcut? Să ne gândim puţin!

Nu cumva în opulenţa cutărui gazetar, în palatul sau în vilele lui, se ascund atâtea bine administrate tăceri, sau destule scandaluri bine plătite?

Şi în onorariile cutărui avocat, nu cumva, mai mult decât pledoaria, s'a plătit influenţa lui de fost şi mai ales de viitor ministru?

Dar poate sunt necesare lămurir imai ample. Să le luăm atunci de acolo de unde le ştim mai bine — din sectorul activităţii noastre chiar.

Exercităm noi înşine cam de mult o profesiune — sunt mai bine de 15 ani! — şi în ea ni se acordă oarecum un loc de prim plan. In străinătate când am fost, ne-am găsit cam la cele mai de seamă publicaţii de acolo — Mercure de France, *între ele — iar în ţară, aici, am colaborat în locul întâi la absolut toate marile noastre tipărituri politice şi literare; pe altele le-am fondat chiar sau le-am condus ca director.* Buna vestire *de pildă, în forma dintâi, a fost făcută şi cu numele nostru din prima zi — şi cu truda noastră de mai mult de un an. Mă laud puţin! E totuş adevărat.*

Ce vreau să vă spun însă? Acest simplu lucru: ducând cea mai modestă vieaţă, noi n'am putut strânge totuş un singur leu, nu ne-am putut vedea nicio avere — nici palat, nici moşii, nici blokuri... şi nici chiar pianu pereţi ai noştri! — iar cine ne-ar găsi vreuna, e liber să şi-o facă a lui... Din ceasul acesta chiar!

Noi ştim astfel bine, ştim că profesionea aceasta exercitată onest, NU TE POATE FACE BOGAT! Este tot atât de ingrată sub raport material — pe cât îţi oferă, tot ea desigur, şi cea mai vastă posibilitate a simplelor înălţimi morale! Dar altfel, abia dacă îţi îngăduie să trăeşti... Şi cât de modest! Şi cât de sărac! Iar dacă nu mă credeţi pe mine, întrebaţi atunci toată această aspră vieaţă de muncă şi de atât scris militant a lui Mihail Eminescu — care totuşi nu şi-a putut găsi în condeiul lui aprins d eflacăra geniului, decât o glorioasă şi teribilă sărăcie!

Dar atunci... atunci cum se explică atâţi fericiţi gazetari, destul de agramaţi în deobşte, dar cu atât mai bogaţi desigur, şi care roesc în zilele noastre? Atâţi smecheri comercianţi de opinii pe cari fireşte că niciun judecător de instrucţie n'ar putea să-i „deranjeze" legal — dar ale căror averi nu mai puţin sunt o feroce enigmă în vieţile noastre dezordonate!

Şi nu vi se pare atunci că trebue să fie aici alt secret? Iar secretul acesta, nu v'ar pasiona să-l cunoşteţi? Dar fără îndoială îl ştiţi. Şi nici nu-i necesar să continui...

Rechizitoriul Naţiei...

Aceşti oameni „legali" aşa-dar, cari stau totuş în marginea Cinstei — şi o privesc atât de miraţi! Din turnurile lor de aur, ei se uită la noi deopotrivă, — iar zâmbetul lor pare să fie triumf...

Dar domnilor, după ce veţi fi trecut pe la controlul averilor, unde poate va fi mers mai uşor — aţi avut documente de altfel, şi aţi avut legi desigur — să ştiţi că totul încă nu e sfârşit... Un rechizitoriu mai grav, abia acum se ridică! Eu îl aud pretutindeni... Iar glasul lui astăzi cutremură Ţara!

„Cum ai putut d-ta, d-le ministru de altădată, să primeşti „legal", lunar atâtea sute de mii, când ştiai că slujbaşul nu avea decât trei, că ofiţerul nu avea decât 7, 8, 10 sau 12000 (şi atâtea cerinţe!), când ştiai că profesorul universitar el însuşi începea cu un mizer salariu de câteva mii de lei, din care nu izbutea să facă nimic!

Cum ai putut, d-le director de Regie autonomă, de Societate cu capital de Stat, sau de alte întreprinderi cu participarea Statului — şi chiar fără! — cum ai putut să bagi în buzunar lefuri, jetoane şi tot felul de astronomice tantieme, când ştiai că soldatul care apără Neamul mănâncă din câţiva lei pe zi, şi că pensia invalidului de războl este departe de a putea să hrănească un om...

Cum ai putut!

Şi astăzi cum mai poţi să apari...

Te văd dând din colţ în colţ — şi pe d-ta şi pe dla şi pe dălalt...

— Eh... chiar dacă n'aş fi fost eu, şi milioanele mele, tot nu s'ar fi găsit un leac... To tnu s'ar fi găsit remediu pentru atâta mizerie!

Urmare în pag. 4-a

PAGINA STUDENȚEASCĂ

Scrisoare către frații noștri dela Sibiu

Mă poartă tristeţile şi dorul către voi copii ai suferinţii milenare, feciorii mândrului Ardeal, ţara sbuciumului de secole, cu norocul tras pe roata vitregiei, cu visurile spulberate de uraganul cumplit al nedreptăţii!

Vă scriu în numele tuturor acelora cari aşteaptă ca şi voi dreapta sărbătoare pe care ani de pătimire şi de oprimare au înscris-o cu litere de foc în calendarul visurilor şi al nădejdilor noastre...

Vă scriu cu conştiinţa crispată de durere, cu sufletul răstignit pe noua Golgotă pe care scumpul nostru Ardeal o urcă iarăşi, cununat parcă cu destinul tragic al marilor suferinţe!

Se aude iarăşi oftatul vostru adânc izvorît din funduri de vâce, valul suspinelor obiditului popor se revarsă înfiorat, creşte uriaş, implacabil către cer, ca un mesagiu al durerii către tronul dreptăţii lui Dumnezeu!

Auzim protestarea subterană a conştiinţelor voastre, simţim înfioraţi cum se cutremură catapeteasma sufletului vostru pe care l-aţi turnat în suferinţi amare, în rugi cucernice sau în fulgerul necruţător al revoltei!

Şi cum am putea să rămânem surzi la vaetul durerilor cari vă apasă grumazul, cum am putea să nu simţim lanţurile blestemate, ca acelea din poveştile cu Smei şi Feţi-Frumoşi, cari vă strâng viaţa, cari vă răsucesc carnea trupului fără îndurare, cari vă aruncă pe culmile sumbre al deznădejdii?

Câtă dreptate avea copilul cu şuviţele de aur şi ochii ca adâncurile mării ce-i cad acolo la voi sub cerul de atâtea ori înourat de obidă al Răşinarilor!

Câtă dreptate avea Octavian Goga solul atâtor pătimiri şi al atâtor înaripate nădejdi, când spunea odată, atunci când ceasul măreţ al sublimei noastre regăsiri nu bătuse încă la poarta destinului naţional, când ţara deşi transfigurată de accentele profetice ale cântăreţului pătimii întârzia să facă pasul istoric:

„De nu vom sterge şi liberăm pe fraţii noştri robiţi mă voiu ruga la Dumnezeu să crească înălţimile Carpaţilor până la cer ca să nu le mai auzim durerile!"

Şi chiar dacă ar creşte Carpaţii până la cer durerea voastră ne-ar şopti-o tremurată frunzele, ne-ar spovedi-o sconul pădurilor noastre milenare, cântecul duios al cavalului rătăcit pe cărări afunde de păstor îndurerat, doinele voastre care-ar mişca şi nimiţi, care ar birui şi pietrele!

Şi cine ştie dacă solia Carpaţilor cu crestele înfipte în azurul infinit nu ne-ar aduce dela Impăratul cel Mare o carte cu slovă de dezlegare pentru suprema ridicare a întronării dreptăţii sfinte!

Câte lacrimi cere un destin maşter, câtă undă de melancolie alunecă pe marama albă a zilelor noastre, ce jalnic sună, de parcă ar fi nişte tropare de îngropăciune, cântecele noastre astăzi...

Voi reprezentaţi Ardealul suferind, noi suntem „ţara" care-şi plânge fratele său bun smuls tiranului din sânul său! Prin voi cuminecă emoţionant întregul şi răscolitorul peisagiu al istoriei Ardealului, prin truncele voastre înfiorate de durere prin glas pornirea lui Horia, revolta lui Iancu Craiul Munţilor, pe coardele voastre se închiagă cântecul neconsolat al rătăcitorului înebunit dela Vidra...

Voi sunteţi Ardealul cu suferinţele lui trecute şi prezente, voi veţi fi vestitorii marelui ceas care va să vie...

Voi sunteţi toate, prin volbura soartei voastre se aud toate!

Popii cu ecteniile lor trimise către Prea Inaltul, dascălii cu predaniile lor rupte din cartea neamului şi strecurate ca o binecuvântare în sufletul nevinovat al copiilor, doina cu tărăgăneala duioasă a tristeţii fără margini, Oltul care se uită plecând spre „ţară" „adesea înapoi", voevozii şi cărturarii cari au plămădit din lumina minţii lor catehismul izbânzii de mâine, toate îşi descifrează sensul prin voi, toate urmăresc acelaş vis care mâine va prinde aripi culturești, va cuprinde în sborul lui rotogol toată naţia....

Imi vine în minte o expresie cu rezonanţă evanghelică „Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece". „Aşa vestea Iisus eternitatea adevărurilor. Aşa va fi, fraţi Sibieni cu dreptatea noastră, căci mai curând va trece cerul şi se va sfârşi pământul, decât va pieri sfânta noastră dreptate!

Istoria ne-a învăţat să suferim, să credem şi să învingem. Aşteptăm dar marea înviere care va răsturna pentru totdeauna cu strălucirea ei nemuritoare, uşa unui mormânt care a închis pentru scurtă vreme idealul nostru naţional.

Şi odată cu salutul nostru frăţesc primiţi colegi şi colegi Sibieni asigurarea că nu vom potoli uraganul protestării, că nu ne vom linişti viforul nevinovat ce exaltă tinereţea cu anii şi tâmplele ei fierbinţi, că nu vom pleca sabia până când nu va fi ca început cuvântul dreptăţii!

Şi parcă de dincolo de mormânt, cu glasul grav, profetic şi răscolitor Octavian Goga rosteşte lapidar un fragment din epopeea sbuciumului său de titan:

Ori veţi muta hotarul mai departe
Ori veţi muri cu trupul frânt în două.

Mircea Rusavăţ

† VLAD NOVIȚCHI

Departe de cocioacurile-i străbune, în tristeţea chinuită a unei camere de spital, s'a stins în plină vigoare, Vlad Noviţchi.

Răsărit din mijlocul codrului de răzeşi Bălţeni, acest scump fiu al Basarabiei şi-a purtat un destin de aprigă luptă pentru idealul românismului: România a Românilor.

Cine a pogorît, în aceste teribile zile de pribegie, treptele subsolului Bisericii Sf. Sava, în această locuinţă subpământeană care ea singură i s'a putut oferi, în covorul înflorat şi în graiul acela dulce şi larg ca o poveste de Creangă s'a întâlnit cu eternitatea Basarabiei.

Iţi laşi dragă bădiţă o soţie nemângâietă în veci, o laşi pe Tamara, fiica ta iubită, fără reazim în vieaţă şi ne laşi pe noi, cu nemărginita durere a unei împliniri ce va să vie.

In faţa mormântului tău sărman, pribeag şi el în pământul răşluit al Patriei, frunţile tinereţii noastre se pleacă şi plângând jură odată cu tine: Basarabia.

Te vom păstra în suflet pe veci.

D. C.

Cămine și cantine pentru studenți!

Este un deziderat vechiu, pe care vremea, — i-a uitat sau l-a neglijat, n'are importanţă cazul —, nu s'a grăbit să-i dea soluţia justă, pentru a pune sfârşit stării mult îngrijorătoare, dramatice se putea prea bine spune, a căminelor şi cantinelor studenţeşti.

Astăzi când se consumă atâta cerneală şi hârtie pentru a rezolva „criza tineretului", ni se pare cu totul nimerit gândul de a înfăţişa un capitol dureros din vieaţa studenţească, care pune deseori pe student în situaţiunea de „criză", care „criză" este într'adevăr o realitate a vremurilor din urmă şi pentru a cărei îndreptare trebuie să se ostenească toţi acei cărora durerile studenţimii le sunt cu adevărat preocupări sincere.

Pagina studenţească a „Invierii" a arătat, acelora cari au citit cu sinceritate în rândurile ei, că nu poate fi vorba de o criză spirituală a tineretului universitar, a cărei cauză să fie studenţimea, ci din contră cauza descărnării e constituie amestecul celor cari nu mai aveau nimic comun cu Universitatea. Cu aceste relatări preliminare scrisul nostru de aci a precizat gândurile şi intenţiunile unei studenţimi, care departe de a îngrijora pe cineva, înseamnă o garanţie a biruinţei de mâine a românismului.

Deci ni se pare mult mai potrivit a vorbi despre o criză, care bântue de multă vreme cu asprime asupra studenţimei, anume, aceea care lipseşte studenţimea de cămine şi cantine care să-i asigure o existenţă nu confortabilă, dar măcar omenească.

Şi încercând să ne facem cunoscut punctul nostru de vedere în această chestiune, vom începe prin a învedera „competenţelor" care ne scrutează cu atâta autoritate, că acelaşi condee, care astăzi nu mai pridideşte cu „criza tineretului" şi a au creiat o situaţiune ostilă, unei vieţi studenţeşti curate şi pe făgaşul ei de tradiţie şi cultură, prin modul cum au rezolvat problema cantinelor şi căminelor studenţeşti.

Să stabilim un fapt deci: foarte multe din condeiele de astăzi supravieţuiesc unei epoci, pe care nimeni nu caută s'o mai apere, epocă în care studenţimea a primit multe lovituri grele.

Sub această oblăduire politicianistă luaseră fiinţă, prin grija prefecţilor de cele mai multe ori, un om politic deci, cămine studenţeşti judeţene, în care se intra şi se trăia, câtă vreme se păstra ambianţa şi ecoul politicei respective.

Intr'un timp când studenţii nu mai puteau fi utilizaţi pentru campanii electorale, când conştiinţa lor nu se mai lăsa ademenită de boardele politicianiste, aceste cămine au devenit inoportune şi au fost desfiinţate, fără a fi înlocuite.

Dar nu s'a putut înlocui necesitatea imperioasă, de a exista cămine şi cantine studenţeşti, şi-atunci au apărut sub un regim de „renaştere" aşa numitele „cămine model", pe care le vizita Ministrul de-atunci, împreună cu prefectul — de astă dată de poliţie — căruia i se încredinţase aceste cămine.

Dar aceste cămine model nu se deosebiau de casele de corecţie decât doar prin aceea că lumea care locuia în ele n'avea nimic comun cu lumea caselor de corecţie.

Conducătorii şi inspiratorii unor astfel de cămine nu înţelegeau că studenţimea nu poate gândi, nu poate visa şi acţiona în spiritul gândirilor ei curate şi idealiste, care nu înseamnă nici ură nici demagogie, câtă vreme ea este împovărată de o filantropie de „cauciuc"...

Ei socoteau studenţimea o rotiţă, pe care ei o vor putea plimba pe roata cu şine duble... F.Ş.N.-F.R.N.

Dar vremea a întors macazul la timp...

In ce priveşte situaţiunea cantinelor studenţeşti, îngrijorarea este şi mai dureroasă, când alături de cuvântul „cantină" inima noastră este tentată să adauge totdeauna pe acela plin de nostalgie, de Gutenberg — şi când realitatea ne furnizează atâtea amărăciuni. Astăzi când noţiunea de cantină înseamnă „Petca", sau alt nume de concesionar celebru, prin inovaţiile sale gastronomice, cele mai mistriţiuloe, care umplu farfuria, nenorocese stomacul, dar în schimb umflă buzunarele concesionarului.

Nu este intenţiunea mea să merg cu descrierea spectacolului pe care-l oferă, azi am putea zice: l-a oferit? recrudescenţa unor vremuri trecute, şi de aceea mă grăbesc să închei.

Şi conchizând după aceste succinte, dar concludente relatări, vom spune că nimeni n'a căutat să descifreze şi să cunoască ce trebue să însemne cămin şi cantină pentru student.

Intr'o vreme când blocurile stăpânesc înălţimile Bucureştiului, studenţimea nu are încă un cămin cu adevărat studenţesc, în care să-şi poată trăi şi depăna gândurile sale de viitor, nu are o cantină în care să poată intra fără să-şi pună întrebarea dacă mâncarea este suportabilă sau nu, într'o vreme când lubeişugul şi abundenţa bodegilor şi restaurantelor ghiftuesc atâţia obegitaţi.

Şi studenţimea, Domnilor, câtă vreme va avea de luptat cu grija existenţei sale, nu poate să se ocupe de carte, aşa cum îi cere fiinţa ei şi cum visează idealurile ei.

Amintiţi-vă numai de cuvintele, citate până la banalizare: Primum vivere deinde philosophare.

Veţi spune poate, că trebuie să suferim, că din cunoaşterea suferinţii vom cunoaşte binefacerea, că Dvs. la fel aţi suferit, etc..

Dar de unde această necesitate de a trăi în suferinţă?! Ce, dacă un tânăr are părinte pe cineva, care ca student n'a avut unde să-şi plece capul şi ce să mănânce, care înseamnă că acesta va face să se întâmple la fel şi cu fiul său?

Dacă tineretul este o problemă de stat, apoi acestea îi sunt datele de care are să se preocupe Statul: cămin, cantină, îngrijire, într'un cuvânt: ocrotire. Căminul nu poate să fie nici cazarmă, nici internat, nici cu atât mai mult, oficiu de recrutarea elementelor de propagandă, sau alte lucruri cari n'au nimic comun cu studenţimea în sine. Căminul trebuie să fie poezie, freamăt de tinereţe şi simfonie neplevitoare de gânduri şi idealuri. Iar cantina să fie masă creştinească, la care vorba bună şi discuţiile să nu angajeze gândacii din dorul sau pâinea din „străchi".

Iată câteva consideraţiuni scurte, asupra unei probleme de o gravitate neobişnuită, pe care le-am făcut fără altă intenţiune decât aceea, de a vedea sfârşite toate amărăciunile noastre din vieaţa de cămin şi cantină, pe care am trăit-o.

AUREL P. SAVIN

Ofensiva popândăilor și rosturile noastre

Parcă şi soarele e ipocrit în primăvara asta plină de atâtea tristeţi. Şi cum pela subsoluri de mult nu şi-a mai pogorît razele, întunericul îţi dă ghes spre gemuleţul pitulat după trotuar ca, vrând nevrând, să te întâlneşti cu el a toate răbdătorul.

Plimbându-ţi aşa privirea peste bătătea sărmane pietre tocite, întâlneşti atâta tinereţe îmbătrânită ce-şi duce povara unei vârste oscilând în jurul celor 20 de ani, fără rost, încât începi să compătimeşti şi trotuarul şi ... atâtor tinereţi lipsite de mijloace şi destinul căţelului stimatei doamne, pe care dumnealui îl poartă de funie pe lângă zid.

N'ar fi nimic însă, trotuarul rabdă iar virtuţile Naţiei nu sunt în frezele unse cu atâta belşug de briliantină şi despicate drept la mijlocul capului cu fanteria celei mai geometrice estetici; — ele sunt la coarnele plugului, — virtuţile neamului nostru sunt în doina şi coasa pe care aceşti popândăi ai trotuarului nu le-au văzut, nici auzit.

Domnişorii aceştia însă descind şi pe alte tărâmuri: îi vezi printre rândurile curate ale tinereţii, pogorând misterioşi ca nişte nopţi camuflate, apucă câte-un condei la ordinul cutărui unchiu, pe ale cărui virtuţi de licurici al cafenelelor le poartă foarte fideli, — şi încep să vorbească grav în numele nu ştiu cărei tinereţi.

Ei se oferă cu generoase şi salutare principii de vieaţă statală şi sunt gata să pornească „tumultoşi" în fruntea tineretului naţiei, pe drumul destinului ei.

I-aţi văzut, desigur, toţii, cu câte un căţeluş de frânghie şi cu o anexă eventuală, sprijinind pereţii bulevardului celui mai frecventat, sau urcând scările cutărui minister — asta în alte vremuri —, la câţiva paşi în urma unei proeminente burţi sau chelii politice.

Obosiţi aceştia nu merg pe picioare proprii. Iar potecile lor is mai întunecate decât cel mai întunecos subsol cu igrasie. Ii invităm să-şi reia trotuarul! Să-şi rumege voluptoasele lor moşteniri şi să-şi plimbe căţeii!

Şi acum la rosturile noastre.

Prăbuşirile vin pe neaşteptate, ascensiunile vin prin jertfa a nenumărate libertăţi, vieţi şi idealuri.

Adevărul triumfă mai greu decât negaţia lui, deaceea în locul primăverilor de cântece şi flori să ne trăim primăverile noastre cu povârnişuri pline de viziuni şi de sbucium pentru neam.

Prieteni cu tinereţe săracă'n mijloace, dar cu doruri multe, tineri cu priviri chiar pieziş dar cu suflet curat, mai curat decât înfăţişarea mieroasă a popândăilor, să ne descătuşăm tainele sufletului!

D. CAZACU

„România viitoare"

Eroica generaţie dela 1922, care ne-a lăsat cea mai glorioasă pagină din vieaţa studenţimii, vine şi de astă dată să pună umărul său viguros şi încercat, pentru a ... de pe ... românismului.

Tineretul universitar care n'a ... în a secunda faptele legendarilor dela 1922, caută astăzi cu toată dragostea şi plin de nădejde, spre gândurile lor, care, suntem siguri, vor fi şi ale noastre.

Am vorbit în pagina noastră de atâtea ori despre ei şi în nenumărate rânduri ne-am spus dorinţa de a ne apropia de ei. Iată că ei, „bădiţii noştri", cum le spune un coleg, ne-au înţeles sbuciumul şi vin să ne arate drumul biruinţei, pe care ni l-au întunecat şi spre care ne-au împiedecat, atâtea triste împrejurări.

Ce zi de sărbătoare e pentru noi astăzi, când ne vedem alături de „Studenţii creştini din România Mare", alături de Costache Dănulescu, Ion ..., ...scu, Titu Cureleanu, ... Dimitriu şi câţi alţii ... glorioşi.

„România Viitoare", ... mânat de naţionalism ... tiv, cum precizează ... să stea „în serviciul ... vremii", „în slujba ... având în frunte ... ei cuvintele lui ... odată o naţie nu se poate ... tui decât prin sine însăşi".

Fapta voastră dragi ... a învederat această ... şi vine să eternizeze ... ce recrudescenţa ... vrut să perime.

Noi toţi astăzi venim ... rul vostru să luăm lumina ... se va călăuzi spre biruinţă.

Megeţi înainte căci de ... sta, pe urma voastră ... mai aşterne colbul ... al urii, ci va răsări floarea ... gostei şi roua înfrăţirei.

A. P. S.

Răspuns unui detractor al lui Octavian Goga

Mărturisim că pagina asta va fi numai o permanentă tribună de luptă pentru Neam şi loc de întâlnire pentru fraţi. Din tot ceea ce am scris şi vom scrie, dacă se va căuta vreodată să se rezume o frază, ea va suna ca un strigăt din milioane de tinereţi româneşti: România Mare şi a Românilor. Polemică nu putem stârni şi o vom evita. Dar acum suntem siliţi să ne oprim cu toată oroarea şi revolta asupra unei nemărginite necuviinţi.

In revista „Ardealul" organul refugiaţilor ardeleni, d. Corneliu Coposu, îşi reeditează un necrolog pe care l-a scris la moartea marelui Octavian Goga.

Ne-ar fi greu să insistăm asupra acestei stropituri de murdar venin şi de aceea îl lăsăm pe acest domn câpos să-şi etaleze perlele d-sale de gândire şi suflet:

„Şi-a trăit până la capăt cea mai jalnică tragedie. Căci nu are pereche sbuciumul unui om, care vede, la apusul vieţii, că sunt strâmbe cărările pe cari le-a străbătut..."

„Vedenia chinuită a unei existenţe, care s'a irosit atâta vreme în zadar, este prea crudă, chiar pentru sufletul unui muritor.... Istoria generoasă va trage mâine valul cenuşiu al uitării peste umbra vieţii lui... vor fi uitate păcate omeneşti... Iar struna duioasă a bardului rătăcit pe cărări străine... s'a prăbuşit, în suprem avânt, străin de sufletul lui, poetul ce-şi smintise cărarea".

Şi în fine, ca să nu otrăvim coloana cu aceste înspăimântătoare inepţii şi necuviinţi, mai redăm o ultimă frază: „...pe omul de stat improvizat, am însemnat, cu inima înfrântă de durere, această cruce, înainte ... optsprezece ani".

Rămâi încremenit. Intr'o ... vistă a refugiaţilor ardeleni, un Român ardelean a putut, în vremurile astea, în cari umbra ... ceniculul sfânt dela Ciucea ... este îndemn şi nădejde, să arunce atâta noroi.

Octavian Goga pe ... strâmbe, Oct. Goga a avut o viaţă umbrită de mari ... şi păcate, Oct. Goga un bard rătăcit şi în sfârşit Oct. Goga prăbuşit pe „o smintită cărare."

O bucată de pământ pe care n'o mai avem sau pe care poate o stăpânim mai mult decât ... când, e principiul nostru de viaţă. In ea ne străjuiesc marii noştri morţi şi când arunci cu noroi şi neobrăzare în ei loveşti în sufletul naţiei, în glia durerilor noastre.

Aşteptăm să recunoşti că ţi-ai „smintit cărările" d-le Coposu. Asta pentru Ardeal şi pentru toată pribegia noastră.

Atât.

D. C.

Ne cheamă Țara, studenți!

Din durerea, din sbuciumul, din frământările unui neam, în cele mai grele, în cele mai critice momente pentru un stat, se ridică vijelios ultima rezervă: studenţimea. Tineretul studios al unei ţări este tot ce are mai bun, tot ce are mai scump un neam. Când studenţimea nu-şi înţelege marele ei rol, când studenţimea uită marele ei imperative, care sunt imperativele neamului, atunci neamul se găseşte în cel mai greu impas. In totdeauna marile revluţii a fost pornite şi susţinute de studenţime, fiindcă numai ea, duce dela centrele universitare, noulle idei, în cele mai umile bordee.

Câştigasem războiul prin jertfa a sute de mii de Români; însă eram mai subjugaţi, mai tributari străinilor mai mult ca ori când. Jidanii domneau, iar Ţara, marea Ţară gemea lovită de două ori.

Sunt 14 ani, când într'o seară de toamnă târzie, în casa plină de atâtea amintiri scumpe, din satul de Moldoveni am putut desprinde câteva fraze din discuţia martirului de mai târziu înv. Nicolae Nicău-Bala. Era vorba de studenţi. Era vorba de lupta acestora contra jidovilor şi jidoviţilor.

Toată nădejdea neamului era în aceşti tineri studioşi, care afară de carte trebuiau să se gândească şi la marele comandamente naţionale.

Mi-i închipuiam ca pe nişte uriaşi cu forţe herculane şi cu inteligenţă sclipitoare. Toţi uniţi într'un singur gând având un singur conducător.

Câte emoţii simţiam noi toţi şi mici şi mari, când auzeam învăţătorii din sat cum în zi de sărbătoare cântau:

„Studenţi Creştini din România Mare".

Studenţimea, un bloc de granit, a ştiut ce vrea, a cerut ce avea nevoie şi a primit ce trebuia.

Odată însă cu anul sciziunii studenţimei, cea mai întunecată epocă din viaţa tineretului nostru universitar, de-atunci studenţimea nu mai e un bloc, ci tot atâtea grupuri câte partide au luat fiinţă.

Aceasta era studenţimea când am intrat eu în Universitate.

Mai mult chiar. In acel an urma să se aleagă comitetul de conducere al Soc. studenţilor în Drept iar partizanii unei culori, ameninţând că la nevoe, vor aduce şi muncitori pentru a fi siguri de reuşită.

Atunci şi acum îmi vine în minte — când fac o comparaţie între studenţimea dela 22 până în 1927 şi din 1927 până azi, poezia lui Eminescu „Epigonii". Cât de mult se potriveşte pentru noi cei de azi şi în special pentru studenţi.

Dacă din lipsa noastră de pregătire, dacă din lipsa noastră de unitate de eri am pierdut atâtea provincii, şi atâţia fraţi de-ai noştri au rămas sub jug străin, asta înseamnă că astăzi trebue să avem un ideal!

Studenţi Români! Undeva departe bătrânii se roagă lui Dumnezeu prin poduri de case sau prin beciuri ascunse, pentru sănătatea noastră — pentru unitatea noastră pentru luminarea minţilor noastre.

Copiii plâng durerea bătrânilor şi-şi îndreaptă, privirea spre Apus.

Marea ofensivă se apropie. Să nu lăsăm totul în seama Conducătorului Statului. Să fim şi noi albine lucrătoare. Căci însă mai trăieşte în mine impresia ce-o avea odinioară copilul cu păr bălai, dintr'un sat de peste Prut, despre studenţi. Cred şi acum că studenţimea îşi va ridica fruntea.

Studenţi! ne cheamă Ţara.

I. GONCERENCO

DE TOATE

De curând a sosit la Berlin unde va da câteva concerte, celebrul cântăreţ italian Giovanni Manurita, care este considerat cel mai de seamă tenor italian alături de Benjamino Gigli.

— • —

După turneul din Olanda, ansamblul Operei Germane din Berlin dă reprezentaţii la Oslo, la Teatrul Naţional al oraşului. In cadrul acestor reprezentaţii vor avea deasemeni loc serate de balet sub conducerea coregrafică a maestrului Rudolf Kölling.

De curând a avut loc la Berlin o şedinţă a consiliului Asociaţiei pentru cercetarea tuberculozei, cu care ocazie s'a aprobat proiectul creierii unui institut central pentru cercetarea tuberculozei, la Berlin. Acest institut va cuprinde şi un spital propriu.

Băuturile spirtuoase n'au calitatea să încălzească corpul omului pe o durată mai lungă. Este greşit dacă presupunem că băuturile alcoolice calde ar avea această însuşire. Senzaţia de căldură se produce numai în momentul în care alcoolul pătrunde în sânge.

Problema socială din războiu

Intr'un războiu cum este acela de astăzi, modul cum un guvern beligerant resolvă problemele sociale ale țării sale are o deosebită însemnătate. Atât în Anglia cât și în țările axei se depun sforțări pentru ușurarea asprimilor războiului și pentru evitarea lipsurilor, care din cauza războiului aerian sunt mai mari de astă dată, decât în războaiele de până acum.

Se știe că structura socială a Germaniei este cu totul deosebită de aceea a Angliei. Există destui oameni care cred că lupta actuală dintre aceste două mari țări nu este altceva decât lupta dintre sistemele lor sociale. Aci, în Germania, se observă că standardul de viață al muncitorilor și funcționarilor din Anglia este cu mult mai scăzut decât în Germania. Unul dintre cei mai cunoscuți economiști englezi, Sir Robert Kindersley, a estimat venitul unui muncitor calificat englez la 150—200 lire sterline anual. Aceasta înseamnă că muncitorul calificat englez nu câștigă decât 125 mărci pe lună, în timp ce salariul unui muncitor similar german reprezintă aproximativ dublu acestei sume. După datele lui Kindersley, salariile funcționarilor englezi sunt și mai scăzute proporțional decât ale unui muncitor necalificat.

Muncitorimea engleză se plânge mai ales de chiriile prea ridicate. In Anglia este cu mult mai scăzut decât ... să cheltuiască 30 sau 40 la sută din salariul său pentru chirie. Se explică de ce disponibilul pentru alimentarea familiei lui nu este echivalător. După cercetările fiziologului englez Sir John Orr, o familie cu patru copii, are nevoie pentru alimentare, de cel puțin 80 lire sterline anual. Numai jumătate din populația engleză este însă în stare să cheltuiască această sumă pentru mâncare. O zecime din populație nu dispune decât de 4 shilingi de persoană, pe săptămână, pentru hrană — adică mai puțin de jumătate din suma minimă găsită de învățatul englez. Acest grup este alcătuit, aproape pe jumătate, din copii sub 14 ani. Trebue accentuat că asemenea condiții de viață sunt aproape necunoscute în Germania. Muncitorul german este aproape totdeauna în situația să se hrănească pe sine și pe familia sa, iar cu oarecare economie se poate îmbrăca.

In ceeace privește asistența socială, ea este mult mai bine organizată în Reich decât în Anglia. Dispozițiile introduse în Germania încă de acum 40—50 ani. Legislația socială a celui de al treilea Reich poate susține cu succes orice comparație, iar pentru după războiu se pregătesc de pe acum alte mari planuri sociale.

In sfârșit este interesantă o privire asupra asistenței sociale a celor două state în cursul războiului, de pildă o comparație între sumele acordate familiilor soldaților chemați sub arme, în Anglia și Germania. După date oficiale, iată ce primesc, calculat în mărci germane:

	La Londra	La Berlin
Soția fără copil	51,45	99,50
Soția cu 1 copil	62,10	125,50
Soția cu 2 copii	70,65	151,50
Soția cu 3 copii	77,10	177,50
Soția cu 4 copii	83,55	203,50

Aceste cifre arată mai bine deosebirea uriașă dintre armătura social-politică a celor două mari țări care se găsesc astăzi în războiu.

27 MARTIE - 1918

Pământ de adânci și vaste dureri e acum. Pe țarina-i îndoliată, tristă, permanența unui neam ocrustată de răcaz, a ortodoxiei lui rătăcește sub fruntea înaltă, țăranului boer-moldovean.

Ridicat sub un cer deschis, pe colina răvnită de toate puhoaiele nevăzute, fără ulucă de munte ocrotitor, țăranul basarabean, când puhoiul venea mai pustiitor, cu plugul în brazdă se 'nfigea mai adânc; când cnutul veneticului lovia mai sălbatec își descoperea pletele cu mai multă credință și rugă spre cer.

Pământ și cer, coordonatele permanente pe cari s'a grefat sufletul liniștit dar nebănuit de adânc al Basarabiei.

Suferință acceptată până la absurd, glas de clopot lin și răscolitor, fluer și doină de singurătate câmpenească, tămâie, cântec și tăcere, Dumnezeu și nădejde iată atributele sufletului Moldovei de peste Prut. Ea a dat puțini intelectuali pentru că aceștia poartă un blestem, acela al îndepărtării: se îndepărtează de coasă, de sapă, de plug, se îndepărtează de prispele părintești, de colinele copilăriei, de vadul izvorului din sat, ies de sub legea mută și divină a satului, și rătăcesc...

Rătăcim și noi acum.

Frate ce-mi descifrezi întâmplător șirurile confuze ale unei peniței pribege, hai să ne pogorîm în permanențele noastre!

Despre satul tău martir, despre cimitirul veșniciei noastre, despre maicile noastre cu poala plină de lacrimi, despre atâtea tăceri cari vorbesc totuși acolo în graiul nostru și ne străjuesc eternitatea, nimeni nu pomenește nimic.

Și tace Hotinul cu cetatea lui creștină, înfiptă în permanența graniței de sus, tace Soroca semeață și îngândurată ca un Moldovean înlănțuit și Tighina și cea laltă mai albă cetate; tac și pădurile cu stejari cărunți de vremi și grădinile cu pomii mâhniți și izvoarele, au amuțit și doinele și clopotele tac. Așa, în sfânta tăcere, Basarabia e în rugăciune.

Nu uita însă frate de blestem și pribegie că șoapta prigonită dincolo de malul însângerat al Prutului este imperativul unor vremi ce ne așteaptă. Dacă nu poți striga șoptește: Basarabia!

Să se audă murmurul ei ca o rugăciune, să se audă chemarea tinereții noastre: Trei fete dintr'un neam.

IONICA DARIE

Desvoltarea flotei germane de răsboiu

de contra-amiralul Lützow

Acum o sută de ani nici Reichul german și nici unul dintre statele sale nu avea o flotă de război. Firul Hansei germane fusese rupt și sforțările marelui elector din Brandenburg, din secolul al 17-lea, de a-și creia o poziție pe mare, n'au fost decât un episod. Pe la mijlocul veacului al 19-lea Prusia și-a creiat o pavăză militară pentru înflorirea ei flotă de comerț și atunci s'a pus cea dintâi piatră a portului de războiu care este astăzi Wilhelmshaven. Flota prusiană a devenit în 1871 flota germană condusă în spiritul soldățesc prusian de generali capabili, care au învăța tânăra marină să lucreze sistematic, să gândească tactic și să reprezinte germanismul în străinătate. Din școala aceasta au ieșit amiralii care sub împăratul Wilhelm al II-lea, într'un deceniu și jumătate, au construit și au instruit o flotă de războiu modernă, care nu s'a sfiit să lupte cu cea mai veche și cea mai pricepută putere navală. Ea și-a trecut proba focului în războiul mondial la Skagerrak, când a răpit flotei engleze nimbul invincibilității, în largul oceanelor crucișătoarelor „Emden" și „Karlsruhe", crucișătoarele auxiliare „Moeve" și „Wolf" au făcut ca numele marinei germane să răsune victorios în lume, iar în lupta contra blocadei foamei, prin care Anglia dorea să distrugă pentru generații poporul german, submarinele germane au adus la marginea prăpăstiei flota britanică și imperiul mondial englez.

„Dacă germanii ar fi folosit

mai de vreme submarinele lor, cine știe dacă imperiul britanic ar fi supraviețuit!" — a mărturisit Lloyd George, președintele cabinetului englez într'o cuvântare ținută în 1920. Deoarece primejdia a fost atât de mare, flota germană a trebuit să fie atrasă în cursa dela Scapa Flow, din care s'a liberat singură prin actul de la 19 Iunie 1919; Germania a trebuit să suspende atunci activitatea submarinelor și a trebuit să-și reducă forțele navale la o fracțiune din ceeace erau până atunci.

Anglia n'a crezut că ar fi posibil ca Germania să redevină o mare putere militară la patru ani după ce și-a recăpătat libertatea de acțiune pe tărâmul armamentelor. Și mai puțin s'a crezut acest lucru pentru flotă de războiu, care are nevoie de ani de zile pentru construirea unui vas. Raportul de forțe era lămuritor. In 1939 flota germană nu reprezenta decât o șeptime din efectivul flotei britanice. Englezii se înșelau însă asupra forței de luptă a marinei germane de războiu. Marina germană a învățat din războiul mondial cum să-și perfecționeze instrucția echipajelor, cum să-și perfecționeze instalațiile fiecărui vas și, mai ales, cum să organizeze conducerea operațiilor mai unitar decât în războiul mondial. Iată de ce a fost o surpriză pentru englezi când operațiile submarinelor germane, ale distrugătoarelor și avioanelor lansate contra flotei de război din apele Angliei, ca și lupta contra convoaielor de vase comerciale, au fost încununate de succese mai mari decât s'ar fi crezut. Apariția vaselor germane în Atlanticul de sud și Oceanul Indian a silit Anglia să-și risipească toate convoaiele pe întreg Atlanticul și, în sfârșit, loviturile încununate de succes ale celor două vase de războiu germane în Marea Nordului până la Islanda, au făcut necesare măsuri de apărare suplimentare pentru vasele de comerț engleze.

Această surpriză a făcut pe englezi să plănuiască ocuparea Norvegiei ca să-și asigure minereurile suedeze, știind că economia de războiu a Germaniei n'ar putea renunța la ele. Șeful suprem al marinei germane, marele amiral Raeder, a recunoscut însă din timp această primejdie ca și nevoia de a evita, la nevoie intervenind cu flota. La începutul lui Aprilie 1940, când nu mai putea exista nicio îndoială că Norvegia va fi ocupată de trupele engleze și franceze, Fuehrer-ul a ordonat debarcarea trupelor germane în cele 5 porturi principale ale Norvegiei. Intreprinderea a reușit; planul englez a fost zădărnicit; exportul spre Anglia al produselor norvegiene — lemn, celuloză, minereuri, alimente, etc. — a încetat; inelul blocadei engleze era rupt în nord.

Când inelul acesta al blocadei a fost rupt și în sud, după cucerirea nordului Franței, contra-loviturile armei navale și aeriene germane contra blocadei foamei au devenit și mai folositoare. D. Churchill s'a văzut nevoit să anunțe în Octombrie 1940, la radio, că succesele submarinelor germane constituesc o primejdie mortală pentru Marea Britanie, și a anunțat că se așteaptă în 1941, la o sporire a activității submarinelor. In aceiași măsură în care campaniile din Norvegia și Franța au micșorat importanța blocadei contra Germaniei, blocarea insulelor britanice de către flota germană a devenit o realitate simțită. Fără să țină seama de sdrobitoarea superioritate engleză ca număr și forță, forțele navale germane au distrus libertatea de mișcare a flotei comerciale engleze pe principalul teatru de războiu. Flota engleză își fărâmițează forțele spre a apăra apele din jurul Angliei, spre a face legătură cu cei 400.000 oameni din Egipt și nu vede decât o singură eșire: ajutor din America!

Puterea navală care a adus la strâmtoare Anglia în cele două războaie, din 1914 și 1939, nici nu exista acum 100 de ani și abia de 40 de ani și-a ocupat locul printre flotele marilor puteri.

O Societate germană pentru filme și fotografii științifice instructive la Berlin

Societatea pentru filme și fotografii științifice și instructive din Berlin este singura instituție a Reichului care produce materialul de film, de fotografii și film sonorizat pentru școlile, universitățile și școlile de specialitate ale Germaniei. Cele mai moderne mijloace ale tehnicei îi stau la dispoziție, iar specialiști din toate domeniile se îngrijesc de perfecționarea producției. In domeniul de activitate al acestei societăți intră toate materiile de studiu și de instrucție în școli: medicina, bacteriologia, farmaceutica, științele naturale, geografia, fizica, chimia, matematica, technica, care formează subiectul a multor filme. Aceste filme sunt turnate în conformitate cu punctul de vedere științific și pedagogic.

Practica a dovedit că filmul pe bandă îngustă este cel mai potrivit pentru filmele instructive. Institutul produce pentru școli numai filme mute, pentru a lăsa profesorilor latitudinea să explice mai pe larg sau mai pe scurt, după auditoriu. Filmul trebuie să fie numai un mijloc pentru explicarea cât mai ușoară a materiei. Vastul domeniu de activitate al acestei societăți se poate aprecia dacă se ia în vedere că, până în prezent, au fost turnate 230 filme pentru școlile secundare, 72 filme pentru școlile profesionale și de specialitate, 17 filme pentru școlile agricole, 424 filme pentru școli superioare, iar toate acestea au fost reproduse într'un număr foarte mare de copii. Institutul a fabricat chiar aparatele necesare proecțiilor. Se lucrează fără răgaz pentru a se perfecționa procedeul de filmare și de reproducere. Scopul societății este să înzestreze fiecare școală germană cu aparatele de filmat și materialul instructiv necesar. Până acum sau fost livrate 40.000 de aparate, peste 300.000 de copii și mai mult de 630.000 fotografii, ajutând mult la instrucția tineretului german. Institutul întrunește în sine realizarea practică a celor mai verificate principii pedagogice cu mijloacele celei mai moderne tehnice care stau astăzi la dispoziția.

O misiune foarte importantă a Băncii Reichului în timp de război este — afară de lucrările obișnuite — aprovizionarea cu bani a trupelor de pe fronturi și operațiunile valutare în ținuturile alipite Reichului cât și în cele ocupate de armatele germane. Imediat sau după scurt timp ținuturile a căror alipire la Reich era iminentă au fost încadrate în organizația Băncii Reichului. Acolo unde băncile proprii de emisiune nu puteau funcționa, au fost instalate case de credit germane, a căror organizație este adaptată în mare măsură Băncii Reichului. Personalul acestora este oferit tot de Banca Reichului. Aceste „case" sunt, după cum a declarat vice-președintele Băncii Reichului, Puhl, „trupele rapide" ale băncii; prin ele Germania dispune de o întreprindere financiară, care activează cu o rapiditate corespunzătoare tempo-ului trupelor germane în războiul fulger.

Germanii au scufundat

9.000.000 de tone vase inamice dela începutul răsboiului

Comandamentul suprem al armatei germane a comunicat că dela Noembrie și până la sfârșitul lui Februarie au fost scufundate circa 2.000.000 tone vase inamice. Intrucât până la sfârșitul lui Octombrie 1940 fuseseră scufundate 7.162.200 tone vase inamice, rezultă că acum cifra de 2.000.000 tone a fost depășită. Anglia va ști acum ce o așteaptă, în clipa când se va deslănțui războiul submarin cu maximum de putere. Grozăvia acestor cifre poate fi și mai bine depusă, dacă se ține seamă că în ultimul an de pace, 1938, șantierele engleze au produs 1 milion 30.000 tone vase de comerț. In anul 1939, care n'a avut decât 4 luni de războiu, producția acestor șantiere a fost de 950 mii. Presa germană subliniază faptul că în cele patru luni din această iarnă, submarinele germane au scufundat mai multe vase de comerț britanice decât capacitatea de producție a șantierelor engleze din anii 1938—1939.

Polemici de actualitate

Jugoslavia a aderat la pactul tripartit. Vestea a produs o vie satisfacție în rândurile acelora ce văd în victoria axei un început de lume nouă.

Aderarea Jugoslaviei însemnează încă un pas spre victorie. După cum se știe, puterile axei nu au nevoie de forța armată a statelor balcanice. Ele însă au nevoie de prietenia acestora spre a avea asigurată liniștea. Singurele state rămase pe poziție adversă sunt Turcia și Grecia. Ce reprezintă ca forță armată aceste țări, se va vedea mai târziu. Deocamdată ele sunt folosite ca niște instrumente de către „intelligence service".

Care va fi soarta acestor țări, nu putem întrevede. Avem însă impresia că o redresare a lor încă mai este posibilă. Noi le-am dori-o: Pentrucă suntem partizanii câștigării războiului, — atuncia când este posibil, — pe cale diplomatică. Orice s'ar spune, războiu făcut cu sânge are în alura lui ceva odios.

Față de succesele diplomației germane de până acuma, înclinăm a crede că și în acest sector mașina germană nu va fi nevoită să intervină.

Statele mici au datoria să se dea la o parte din fața cruciadei începută de puterile axei împotriva iudaismului internațional, reprezentat cu procură în alb de către anglo-americani.

Faceți într'o singură clipă un efort de rațiune și gândiți-vă la ceeace ar deveni Europa, la ceeace am deveni noi în cazul unei victorii anglo-americane. Gândiți-vă că ar reînvia epoca de aur a lui Honigman, atuncia când aproape toți exponenții vieții noastre publice gândeau și simțeau odată cu Sărindarul. Gândiți-vă la o perpetuare a sclaviei economice pe care o indurăm de cincizeci de ani, sub biciul de foc al jidanilor.

Repetăm: oricare ar fi reziduurile sentimentale ce vă stăpânesc, ridicați-vă ca unul împotriva asupririi jidovești.

Sprijiniți cu vorba, cu sufletul și cu brațul de va fi nevoe, marea prefacere a lumii. Altfel sunteți instrumente oarbe în mâna lui Israel.

M. TUNARI

Vase arzând unul după altul

Reportaj trăit de corespondentul nostru special

Ne înapoiem din apele Atlanticului, unde am nimicit în întregime un convoiu englez compus din 14 vase, cu o capacitate totală de 82.000 tone. In timp ce în Biscaya, marea se agită încă destul de violent deși furtuna trecuse de mult, noi ne trăiam cu intensitate sguduitoarele momente. Am avut ocazia unei priveliști, de care n'am beneficiat de când există omenirea, decât câteva sute de oameni. Un lung șir de vase în flăcări, văzute prin norii de funingine și prin flăcările loviturilor de tun—altele sărind în aer, sub lovituri bine ochite și stârnind apa ca pe niște uriașe fântâni ce țâșnesc în sus, liniștindu-se apoi pe 'ncetul. Atât de repede dispărea vasul în adânc, încât părea că uriașele jerbe de apă îngroapă vasul sub ele.

Evenimentele s'au consumat atât de repede și într'o atât de strânsă înlănțuire, încât, clipa desfășurării lor, abia dacă pare verosimilă. Următorul fapt ar putea să ofere eventual o imagine mai concretă și mai apropiată a acestei situații. Cineva care ia parte la tirul unei piese de artilerie grea, trebue să constate că e imposibil — ca oricine din cei ce stau în dosul tunului, să nu urmărească cu extremă încordare traiectoria proectilului, iar când nu mai poate fi urmărit, încordarea să nu crească încă mai mult, în așteptarea exploziei. Am urmărit lovituri de tun cuprinzând apoi imediat după plecarea proectilului, în câmpul ochiului, vasul asupra căruia fusese îndreptată nava, pentru a observa efectul loviturii. Insă totul se întâmplă atât de repede, încât în clipa în care izbucneau flăcările exploziei — uitam deja plecarea loviturei.

La toate acestea se adaugă detunăturile salvelor și norii groși de fum și aburi — iluminați de flacăra focurilor tirului. Norii aceștia se opriseră în partea vasului de dedesuptul vântului, unde cerul e aproape nemișcat, până când au ajuns în vârtejul de cer — dinapoia vasului, care luându-i cu sine — i-a împrăștiat. Intre timp însă, se ivesc noui nori de funingine, lansați de noile lovituri de tun. Servanții muniției — au muncit pur și simplu până la epuizare, pentru a aduce obuzele necesare artileriei, copleșiți de sudoare și de noianul de scântei pe care vântul le înalță în sus. Și fiecare din aceste lovituri, au fost eficace: pătrunzând de fiecare dată în corpul unui vas.

Iar artileria grea, a tras cu atâta putere, încât atunci când — după încheierea operei de distrugere, ne-am retras în cabine, am găsit ușile deschise vraiște, iar lucrurile noastre împrăștiate pe jos. Un englez supraviețuitor al unui vapor scufundat cu o zi înainte, și care fusese plasat în infirmeria noastră instalată lângă o turelă de artilerie grea, voise să scape, pentru a trece înnot la englezii care trebue să fi fost în superioritate — socotea el—confundând loviturile pieselor noastre, cu explozia unor obuze englezești. Efectul focurilor artileriei noastre a fost pustiitor. Am putut vedea cu ochii liberi cum se cutremura corpul vapoarelor, atinse de tirul nostru. Altele se înclinau primejdios de mult, lateral. Unul din aceste vapoare dispăru, lăsându-ne impresia că s'a scufundat. Un munte de valuri îl sustrsese privirilor noastre, în timp ce vaporul însuși se afundase într'o prăpastie de valuri. In aceiași clipă chiar, în care se arătă din nou privirilor noastre, porni și lovitura de tun. In traectoria sa, obuzul străbătu valurile — pentru a se înfredeli în partea întoarsă către noi a vaporului englez deja puternic înclinat.

După aproape două ore, ni se arătă în plin soare, un nou vapor. Alarma a fost însă imediat revocată, căci era vorba de un vas portughez — navigând în spre Azore. Contrastul dintre acest vapor plutind pașnic față de ceeace am trăit cu toții — înainte cu puțin timp, ne-a impresionat pe fiecare. Rezemați de balustrada punții superioare, marinarii l-au urmărit cu privirile — până a dispărut dincolo de linia orizontului.

In timpul acesta, nu s'a făcut cunoscut că vaporul nostru trebue să se întoarcă în patie. Crucișetorul vâjâia traversând marea. Mult înainte de a ajunge în port, am întâlnit vase de războiu germane. Iar înainte de asta, aviatorii au evoluat în jurul vasului nostru, făcându-ne semne de salut. Am intrat încet în port, îndreptându-ne spre locul nostru de ancorare — în timp ce un vapor de pasageri — încărcat de oameni ai organizației Todt — în uniformele lor brune, trecu pe lângă noi. Bucuroși și veseli — ne-au strigat agitând brațele — urări de bun sosit. Apoi — am văzut cheiul tot mai aproape — și pe el camarazii, pe cari i-am putut recunoaște unul câte unul. Ajunsesem acasă.

Fabricația in serie a submarinelor

Cercurile autorizate germane n'au publicat date cu privire la submarinele aflate în serviciu și nici la producția acestui soiu de vase. Din declarațiile persoanelor autorizate, rezultă că se lucrează în acest domeniu cu o energie fără egal. Faptul acesta este de altfel remarcat și de un corespondent german de războiu, care a descris de curând vizita pe care a făcut-o la unul din șantierele de submarine. Acest corespondent spune în descrierea sa că șantierele lucrează fără încetare și că numărul submarinelor noui ar impresiona pe toți laicii. Fiecare submarin terminat constitue o dovadă că diferitele piese componente sunt lucrate în cele mai bune condițiuni și sunt livrate la timp. Metoda de lucru a submarinelor este astăzi de așa natură, încât uimește și pe cei mai desăvârșiți oameni de specialitate.

FAPTE ŞI COMENTARII

Ce aşteaptă Ţara dela Generalul Antonescu

Unitatea Românească

— Urmare din pag, 1-a —

Dacă s'ar nivela munţii, tot nu s'ar acoperi atâtea funduri de mări şi prăpăstii...

Poate... Nu ştiu! Este probabil drama acestei vieţi, cu durerea, cu inegalităţile ei ireductibile. Este păcatul ancestral, cum explică teologii, în atâta suferinţă nevindecată, — şi sunt servituţile noastre, ale condiţiei noastre.

Nu asta interesează însă! Dar mă interesează în schimb că „tu" ai avut inima, ai „PUTUT" să iei atâta de mult — când la masa comună, pentru ceilalţi, nu era decât atât de puţin... Mă interesează că ai putut să te gândeşti NUMAI la tine, cu atâta feroce indiferenţă pentru tot ce vedeai în această întreagă societate, CARE TE CONDIŢIONEAZĂ TOTUŞI! Prin societatea aceasta tu te ajutai să trăeşti — fără ea nimic n'ar fi fost posibil! — dar la rândul tău refuzai să apari tuturora cu darul echivalent. Trişai astfel, furai! Mă interesează în sfârşit că ai CONSIMŢIT să strângi averi cu atâta minim efort — nesimţirea, egoismul brutal, ferocitatea şi, în atâta suferinţă, cu huzurul tău, somnul pe care totuş l-ai putut avea! Mă interesează inima ta de câine... Cu un singur cuvânt: NECINSTEA ta!

Şi chiar dacă prin aducerea la raţiunea comună a acestor monstruoşi beneficiari nu s'ar fi putut vindeca atâta grea sărăcie de pretutindeni — sunt totuşi primejdii mai mari care numai prin ei au putut să apară.

De aici, am văzut, în minţile neapărate, s'a putut ridica dezordinea comunistă — oamenii simpli ai străzii închipuindu-şi în faţa acestor artificiale disproporţii, că ar putea să suprime deopotrivă şi inegalităţile naturale, inevitabile, acelea care fac drama lumii noastre şi care ţin astfel de metafizicul nostru...

De aici, am văzut deopotrivă, revolta, sufletul otrăvit al tinerilor noştri de atâtea ori înfometaţi, cari au avut să asiste până astăzi la banchetul destrăbălat al celor mai inutili bătrâni. Şi iată, s'o spunem tare,

s'o repetăm mereu, iată spărtura generaţiilor!

— Mi-e groază de lume, mi-e sufletul rece..., **îmi spunea deunăzi un palid adolscent sortit să doarmă subt stele într'o noapte în care zadarnic îi căutam un acoperiş...**

Conflictul generaţiilor! Dece să mai aprindem lumânarea, — să-l căutăm... El este aici desigur, — sau în orice caz ŞI aici. El ne sare în ochi, ne loveşte peste priviri!

S'au exclus...

Dar chiar dacă n'ar fi răul ăsta, — un rău de aspecte atât de diverse! — cum ar pretinde totuşi să reintre în unitatea naţiei aceşti indivizi pe cari i-am văzut ignorând atât de brutal însăşi dogma solidarităţii ei! Toţi aceştia cari ne-au arătat astfel COMPOZIŢIA lor mai întâi — şi s'au trădat în felul acestai — ne-au arătat, cu un cuvânt, sensul lor de a trăi izolaţi şi fără contact, de a trăi numai pentru fiinţa lor. De „a lua" mai mult decât dreptul, mai mult decât echivalentul lor social — şi de a lua mai ales fără nicio capacitate „să dea"!

Oamenii ăştia în sfârşit cari ascund subt fardul, sub peruca unor generoase texte de legi — de ei făcute de altfel! — cele mai grave riduri şi cele mai incalificabile pleşuvii morale!

Piraţi, fără îndoială... Dar NECINSTIŢI mai ales; acesta este cuvântul care-i rezumă. Ei au viciat acordul intim, „acordul primordial" pe care-l ştim — temelul societăţilor noastre — au otrăvit sângele naţiei, au spart unitatea ei: Sunt plutocraţii, sunt iremediabilii noştri **„bătrâni"!**

Cu ei, de azi înainte, casă comună nu se mai face! Nu ne-am gândi în ce ne priveşte, decât să-i stârpim, ca nişte burueni de otravă... Dar cum într'un Stat de ordine nici chiar legile juste n'au voe să fie retroactive, şi dacă astfel nu vom putea trimite la ocne pe toţi delicvenţii cinstei adevărate — delicvenţi foarte „legali" de altminteri! — în orice caz e sigur, că, de pe acum, Ţara întreagă şi dreaptă nu-i mai poate primi în comunitatea ei!

Sunt mai multe zile de când ne zbatem noi înşine să alcătuim o listă de aceşti indivizi, şi să trimitem lista aceasta acolo unde e sigur că s'ar găsi toate îndreptările şi chiar toate pedepsele necesare. Nu ne este totuşi atât de uşor... Noi nu putem obţine statele de plată din atâtea case suspecte, şi n'avem nici calitatea de a cerceta toate diurnele, tantiemele şi jetoanele de prezenţă... Atunci, lista asta, cum s'o alcătuim!

Dacă totuşi am avea vreodată norocul, dacă am obţine calitatea să întreprindem aceste cercetări, şi dacă ni s'ar da această putere, noi afirmăm cu toată răspunderea că am găsi şi astăzi pe aceşti piraţi, mai puţini desigur, dar cari din colţurile lor ascunse lucrează încă să dărâme Statul — şi cu simpla lor prezenţă fără îndoială insultă jertfa de fiecare ceas a Conducătorului!

Ceasul se apropie

Timpul lor totuş se apropie, vine... Nu ştiu ce-ar mai putea să-l ascundă. Şi de aceea le-am spus acest teribil rechizitoriu al naţiei care va linişti puţin, sunt sigur, grăbitele lor agitaţii!

„De aceea, Domnilor, dacă v'aţi explicat cu „Legea" — pe care singuri v'aţi făcut-o până mai ieri! — rămâne totuş acum să vă vedem cu CINSTEA de totdeauna a neamului, care vă chiamă la alte răspunderi.

E lucrul pe care Ţara îl aşteaptă, în prim loc, dela Conducătorul ei. Aşteaptă ca atunci când atâţi indivizi din suspecta noastră lume de ieri vor mai bate la porţile noului Stat, Generalul să ceară, cu justă severitate, toate hârtiile de identitate morală...

Să se întrebe „dece" toţi ăştia au izbutit să fie atât de bogaţi... De unde aceste averi — justificate chiar! Şi dacă nu cumva toţi aceşti domni şi-au plătit trândăvia cu milioane, dacă nu şi-au supra-estimat serviciile (!) — şi dacă în felul ăsta nu au furat, cu „legea" în mână, din leafa slujbaşului, din banul greu al ţăranului şi din pâinea sfântă a soldatului nostru! Dacă n'au violat acordul sacru care ne face naţia, — şi ne favorizează durata...

Şi numai la acest examen, pe care îl cerem foare sever, se va şti câţi „bătrâni" mai pot să pătrundă în „UNITATEA" de azi — şi mai ales câţi au rămas iremediabil dincolo de ea, cu palatele, cu moşiile, cu cinismul şi cu castelele lor!

O Ţară severă?... Fără îndoială! Dar severă şi dreaptă, aşa cum este conducătorul ei...

Este aici însă numai un prim aspect al „UNITAŢII" pe care trebue s'o facem şi pe care am vrut s'o privim. Discuţia însă nu s'a sfârşit. Vedem pentru astăzi numai că ACEASTA UNITATE NU ARE DELOC UN SENS ARITMETIC. „Unitate" astfel nu însemnează neapărat „TOŢI" — însemnează numai, indiferent de vârstă desigur, dar numai TOŢI CEI BUNI! Este o depărtare grozavă... Şi am văzut astfel, aici, o primă categorie a celor excluşi: sunt aceşti piraţi ai banului, ai interesului propriu, cari au viciat acordul moral şi juridic al naţiei, aceşti plutocraţi şi crima lor de a fi spart o unitate în care astăzi nu mai pot să pătrundă.

Dar problema unităţii româneşti, mai are deopotrivă şi un aspect politic... Nici el nu este mai puţin grav! Aud într'adevăr de foşti „liberali" sau de foşti „ţărănişti", de tinerii chiar cari mai agită aceste idealuri bătrâne... Să fie ei indicaţi pentru noua formulă? Noi suntem mulţi cari n'am izbutit s'o pricepem! Cu toată buna voinţă...

Dar e ceeace vom arăta în articolul viitor — când de altfel vom spune deopotrivă şi tot ce Generalul el însuşi aşteaptă dela o Ţară, căreia i s'a dat atât de întreg, ca un damnat pentru grele răscumpărări, în alba flacără a visului mare care-l consumă...

TOMA VLADESCU

Este oare o utopie ideea unui mare spaţiu economic european?

O anumită propagandă încearcă să convingă lumea că ideea unui spaţiu economic european este o utopie, atât fiindcă ţările europene nu ar fi dispuse să colaboreze la realizarea lui decât şi pentru faptul că această idee ar fi imposibil de realizat şi din punct de vedere technic, întrucât Europa are neapărată nevoie de importul pe care-l face din alte continente. La aceasta se poate răspunde că nimeni nu se gândeşte să închidă hermetic forţele comerciale ale Europei, şi că spaţiul economic continental cere numai o sporire şi o promovare a producţiei ţărilor, astfel ca acest continent european să nu rămână la cheremul celolalte continente. Dependenţa de pieţele străine de producţie, de exemplu în ce priveşte alimentele, poate provoca o criză acută dacă legătura este întreruptă. In al doilea rând transporturile pot fi oricând împiedecate prin intervenţia unui inamic, care să taie legăturile dintre Europa şi continentul exportator. In fine, membrii aceluiaşi spaţiu economic trebue să se îngrijească în primul rând de nevoile partenerilor şi vecinilor lor cei mai apropiaţi aşa cum este în firea normală a lucrurilor. Criticii ideii unui mare spaţiu economic european nu se tem atât de mult de turburările în schimburile comerciale, cât de faptul că popoarele europene ar putea scăpa de sub tutela anglo-saxonă.

Situaţia strategică aeriană a germanilor în Mediterana

Cercurile militare germane declară că forţele aeriene germane care s'au instalat în sudul Italiei şi în Sicilia, au laolaltă cu aviaţia italiană, dominaţia absolută a spaţiului aerian în zona în care trebue să acţioneze. In sprijinul acestei afirmaţii, se arată că, în timp ce bazele engleze sunt atacate ziua în amiaza mare de către bombardierele germane, avioanele engleze nu încearcă decât timide atacuri de noapte. Pentru a se vedea cât de mare este efectul prezenţei escadrilelor germane în Mediterana, este suficient să cităm faptul că dela sosirea aviaţiei germane, unităţile marinei de războiu engleze nu s'au mai arătat în canalul Siciliei. Din cauza condiţiunilor atmosferice, operaţiunile militare în Mediterana şi pe coasta Africei, sunt mult mai grele, materialul de care dispun însă germanii este superior şi menit să învingă toate greutăţile.

Secarea lacului Zuidersee

Se comunică din Amsterdam că direcţia întreprinderilor dela lacul Zuidersee a hotărît să reia în curând lucrările pentru secarea acestui lac. In ultimii ani se creiaseră două poldere, iar acum se intenţionează ca ele să fie unite prin secarea altei porţiuni a lacului.

Frontul italo-Grec

Soldaţi italieni pe o poziţie înaintată, în munţi

Reportaj de războiu

Aviaţia germană atacă trupele şi coloanele motorizate britanice la Derna

Iată cum descrie un corespondent german de războiu un recent atac executat de bombardierele germane asupra importantei baze britanice din Africa de Nord:

„Nu trebueşte să mai înapoiaţi muniţii pentru tunuri", a spus comandantul grupului celor doi comandanţi de escadrilă, înainte ca unităţile respective să decoleze. Era des de dimineaţă. Norii s'au lăsat foarte jos. O rachetă a dat semnalul de plecare. Sburăm acum deasupra mării. Obiectivul atacului nostru de astăzi este situat la o depărtare de câteva sute de kilometri. Bravele noastre He 111 se duc să semene moartea departe de tot. Am atins în fine coasta. In faţa ochilor noştri se desfăşoară, atât cât poate fi cuprinsă cu privirea dezolanta câmpie de nisip roşiatic a Africei. Ne orientăm, cercetând pustiul în toate direcţiunile. Avioanele noastre de recunoaştere ne informaseră despre concentrări de tupe şi coloane motorizate ale inamicului. Escadrila s'a despărţit de restul unităţilor. Suntem acum cu totul singuri. Aceasta este şoseaua Tobruk—Derna şi, coborînd destul de jos, sburăm dealungul ei.

Deodată observatorul ne comunică: „un lagăr în faţa noastră!" Intr'adevăr este un lagăr, care adăposteşe vehicule de toate categoriile, cisterne cu apă, trăsuri cu muniţiuni, blindate şi trupe engleze. Şi şoseaua este deasemenea aglomerată de vehicule. Sunt aruncate primele bombe. Desigur că englezii nu ne aşteptau să venim la această oră. Noi n'am luat însă numai bombe cu noi, mitralierele încep să păcănească şi bandă după bandă îşi scutură gloanţele, trimiţând oţelul lor în inamicul de jos. Atacul nostru nu durează decât câteva minute, dar aceste câteva minute au fost de ajuns pentru ca englezii să aibă viziunea iadului. Din când în când ni se pare că distingem şi strigătele de groază ale celor care fug. Fugarii se îndreaptă în toate direcţiile şi caută să sară din maşini înainte ca acestea să fie incendiate de bombele noastre. Ceea ce scapă de urgia bombelor, este luat sub focul ucigător al tunurilor şi mitralierelor. Trăsurile încep să ardă, lăzile cu muniţiuni explodează, cisternele sunt sfărâmate, iar apa din ele este înghiţită de nisipul pustiului. Niciodată această coloană nu va mai putea ajunge acolo unde combatanţii o aşteptau cu înfrigurare. Coloana a fost cu desăvârşire distrusă. Dar nu numai în sectorul nostru s'a întâmplat acest lucru; spectacolul acesta a putut fi văzut pe întregul litoral între Dorn şi Tobruk. Rezervorii de apă distruse, ruine, camioane arzând, lagăre nimicite şi englezi fugind în toate părţile, urmăriţi de focul ucigător al mitralierelor noastre, iată tot ce se putea vedea.

Ne înapoiem spre bază, traversând din nou Mediterana. Numărăm benzile trase şi constatăm că nu putem spune că am făcut economie de muniţiuni. Un avion de vânătoare englez este zărit şi mitralierele încep din nou să latre. Avionul englez de vânătoare fuge însă grăbit. Când ne-am înapoiat la bază, ne-am dat seama de ce comandantul nu ne-a pretins să aducem muniţia de tunuri înapoi.

Avion german aterizând pe un aerodrom în Africa de Nord

In Africa de Sud nu e linişte

Ultimele turburări din Africa de Sud nu sunt deloc o întâmplare şi consecinţa normală a tensiunii care de zeci de ani domneşte în acest dominion britanic. Deşi Uniunea Sud-Africană este din punct de vedere politic pe picior de egalitate cu Canada şi Australia, — uniuni de state cu o libertate destul de apreciabilă — şi este formal un stat unitar, nu se poate vorbi de o adevărată unitate a lui.

In Mai 1910, opt ani după terminarea crudului răsboi dus de englezi împotriva burilor, s'au pus bazele Uniunii. Statutul dominioanelor nu a fost acordat acestui teritoriu pe care englezii l-au răpit în 1806 olandezilor; deasemeni nici dreptul de a se conduce singur, pe care vechile colonii componente ale Uniunii îl aveau. Trupele engleze de ocupaţie rămaseră în ţară şi abia în 1921, adică 115 ani mai târziu, se recunoscu în sfârşit Africei de Sud calitatea de Dominion.

Prim ministru era pe atunci Smuts; arăta colţii din când în când englezilor, când putea; astăzi el a devenit un credincios servitor al Marei Britanii. In 1924 îi luă locul Hertzog, un adevărat fiu al culturii bure şi al Olandei. Cu demnitate şi curaj el ceru Imperiului să se acorde Uniunii, pe lângă Status-ul dominioanelor, aplicarea regimului „Rights of Secession". Hertzog îşi închipuia că prietenia cu Anglia însemnează colaborare leală şi nu încercare de subjugare din partea acesteia. Frăţia visată de Hertzog nu a fost posibilă: imperialismul englez a interpretat dorinţa lui de colaborare ca o slăbiciune şi a ţinut morţiş ca pe teritoriul Uniunii să fâlfâe două steaguri: cel britanic, ca semn al unirii cu Anglia, şi vechiul tricolor olandez ca drapel naţional. Veni atunci din nou o zi ca aceea când burii au vrut să se înfrăţească cu Anglia: în 1933 partidul naţionalist al lui Hertzog făcu o coaliţie de guvernare cu partidul filo-englez, iar în anul următor fuzionară.

In acelaş an Dr. Malan fondă un nou partid naţionalist care nu voia să audă de o apropiere politică a Uniunii cu Anglia; totodată el cerea lupta împotriva capitalismului şi marei industrii ridicarea agriculturii şi separaţie deplină între albi şi negri. In alegerile din 1938 dr. Malan lărgi programul partidului: 1) să se garanteze neutralitatea Uniunii în cazul unui război european; 2) să nu se mai permită imigrarea evreilor. Dr. Malan obţinu numai 27 mandate din 150 iar partidul guvernamental 111.

Iudaizarea Sud-Africei capătă un ritm accelerat. Dela 71.500 evrei din 1926, s'a ajuns astăzi la 130.000, la o populaţie de numai 1.859.000 arabi, Numărul negrilor este de trei ori mai mare decât al albilor şi creşterea continuă a acestei populaţii de culoare este o problemă despre care vom mai auzi vorbindu-se. Aceşti 130.000 evrei stăpânesc viaţa economică şi spirituală mai mult decât ar lăsa-o să se creadă numărul lor. Nu numai minele de aur, comerţul şi creditul, dar şi farmaciile, medicina şi avocatura sunt în mâinile evreilor, ca şi funcţiunile administrative superioare. Un evreu, Schlessinger, este proprietarul celor mai importante ziare, al câtorva cinematografe şi a numeroase localuri de petrecere. Clădirile lipsite de gust sunt numite în Uniune „stil Schlessinger".

Elementul bur este predominant. 65 % din populaţia albă vorbeşte limba olandeză (dialectul african), care este a doua limbă oficială de stat, alături de cea engleză. Să nu se creadă însă că toţi cei de neam olandez — „Africa ander" — sunt ostili englezilor. Atâta vreme cât au o stare economică bună sau obţin locuri în administraţie, privesc pe englezi cu prietenie, convinşi că numai astfel ţara poate merge bine. Ei rămân însă pe poziţia naţionalistă: în Decembrie 1936 un englez din Sud-Africa a recunoscut la un post de radio britanic că numărul inamicilor Angliei este considerabil şi că aceştia au avut totdeauna convingerea că unirea cu Marea Britanie şi colaborarea cu celelalte dominioane engleze nu au adus nici un profit politic sau economic Uniunii.

Cât de grea este situaţia albilor în Uniune reese din condiţiile mizere în care se află aceşti „poor whites", „bieţi albi". Incă din 1916 s'a făcut o statistică din care reese că a douăzecea parte din albi trăesc în sărăcie neagră şi că mulţi dintre ei sunt „definitiv demoralizaţi". După 1930 situaţia a devenit şi mai rea: peste 300.000 albi trăiau în sărăcie! De unde această mizerie într'o ţară atât de înzestrată de natură din punct de vedere industrial şi agricol? Răspuns: sub conducerea englezilor şi evreilor s'a urmărit o îmbogăţire rapidă fără a se gândi la viitor; ca exemplu, oraşul Johannesburg are mai multe automobile decât contribuabili şi sgârie-norii ajung până la 18 etaje; se pare că acest oraş, ridicat abia în 1886, vrea să întreacă pe americani! Oamenii se îmbată de mirajul aurului, a cărui producţie a crescut de la 10,48 milioane uncii în 1934, la 11,7 milioane în 1937. Acţionarii minelor de aur au câştigat în 1932 nu mai puţin de 6.800.000 lire şi 15.800.000 lire în 1934! Nimeni însă nu s'a gândit la problema de căpetenie care se pune ţinutului: lipsa de ploi pe de o parte, inundaţiile pe de alta, care, deşi rare, aduc prăpăd. Lucrul e atât de real încât numărul special al ziarului Times din 1935 (la jubileul de 25 de ani dela înfiinţarea Uniunii) a recunoscut că „deşi minele de aur sunt un isvor de bogăţie efectiv, totuşi adevărata bogăţie a Sud-Africei rămâne agricultura şi creşterea vitelor, la care ţara se va rezuma atunci când minele se vor fi golit".

Naţionaliştii buri sunt pentru o legislaţie rassială aspră, împotriva negrilor ca şi a evreilor. Smuts, om al Angliei, este îngrozit de acest spirit naţionalist şi luptă în contra lui din răsputeri.

INVIEREA
Săptămânal de politică şi cultură românească
Director, TOMA VLADESCU
Redacţia şi Administraţia
Bucureşti
Srt. Popa Petre 42, Et. III
Telefon: 2.33.55

„TIPARUL ROMANESC" S. A. R., INSTITUT DE ARTE GRAFICE, STR. SARINDAR No. 16. BUCUREŞTI